

ליידי אמונה זו. משום כך שיבחת ההלכות האלה טעונה בפירה על ידי קרבן מיוחד. וכן הדבר גם באן: יהודי בר דעת אינו רשאי לאכול מן הקדשים, אלא אם כן ברור לו – בלי צל של ספק – שהוא נקי מכל טומאה; וכן גם בגין חפץ, שנגע בו בר דעת או גرم לו מצע: אף חפץ זה לא יקרה טהור, אלא אם כן תחרתו ברורה לו בודדות גמורה.

באמור, החומרה שנאמרה בדבר שיש בו דעת לישאל, נוהגת רק ברשות היחיד; ואילו ספק טומאה ברשות הרבנים הוא טהור. והירושלמי (עי' תוספת סיטה כח ע"ב) – וכן גם הרמב"ם (היל' אבות הטומאות טז,א) – קושרים הלבנה וזעם הדין שטומאה דחויה הציבור, וציבור שעשין פטח בטומאה בזמנן שרובו של ציבור טמאין. הלבנה זו מבירה את מעלו הרוחנית-המוסרית של הכלל האנושי: אין ציבור מות, והאומה אינה יודעת מותות; ואף היחיד המקדיש את מעשיו לטובה הכלל, מצל את פרי הרוח של ימי חaldo ומפקיע אותו משלטונו המותה; אף הוא זוכה באלו מותות – בעודו בעולם הזה.

ובן, שהשכפה זו איננה תופסת את רעיון הכלל כאיחוד של מספר גופים – שעשו יד אחת כדי להציג עצמה גופנית. אילו היה זה כך, היה נס האומה משועבדת לממות; אף היא ושאייפותיה היו בנוט חלוף – לא פחות מן היחיד ורצונו. אלא האומה נשא לעד את ערכיה הנצח של האנושות; רעיון הכלל מייצג את נצח האדם על כל ערבייו הרוחניים-המוסריים. ערבים אלה הם תמצית הקשר, המולדת את היחידים והופך אותם לעם. ועם רעיון הכלל מייצג אפוא את החירות המוסרית של האדם. משום כך 'טומאה דחויה הציבור'. כי רעיון הציבור מחליש את הסכנה הנשכפת להכרת החירות המוסרית; שב אין לחוש, שהשבדו הגופני של הטומאה עבר אל תחום המוסר. והטהרה המויצגת על ידי רעיון הכלל – השפעה חיובית נודעת לה; ולפיכך אם נתעורר ספק, בביבול, בחשות הכלל – ברשות הרבנים, בפני שלושה – הרי רעיון הכלל מכירע את הקף לצד הטהרה. משום כך 'ספק טומאה דחויה הציבור' – בלאון היירושלמי; הוא אומר: ספק טומאה ברשות הרבנים טהור (מתוך פירוש רש"ר הירש – צו זיט-כא).

דף ה

'כיוון דaicא לאוקומי לkolא ולהווארא – לחומרא מוקמינן'. אף על פי שישיג דרבנן הוא, משום מעלה של טהרות מחמירים (על"י ריטב"א).

זונשים שאמרו חכמים דין שעטן, כתמן טמא למפרע. דברי רבי מאיר. הטעם שהכתם חמוץ מואריה, יש לומר משום שודאי הוא מלפני ומפני ולא יצא עכשי. ועוד, בראשיה אין לתלות שיצא מן המקור מקודם ולא הרגישה וגם העמידו כתלי בית הרחם, משא"כ כתם שנמצא ודאי יש לחוש שייצא משכבר. [וכן לענין קלקלול מנינה, חמוץ כתם מודם כדלהן.] ו' ע' בומו שם ובש"ת אחיעזר ח"ג טג.]

ורבי חנינא סובר שאף כי מצד הסברא יש מקום לחוש לכם למפרע יותר מרבראייה, הוαι וכתמים מדרבנן אין מסתבר שהחמייו בהם יותר מרבראייה עצמה.

'מתוך שהוומה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין'. יש שהוכיחו מכאן שככל בדיקה לבעה אינה צריכה הכנסת חורים וسدקים, ויש דוחים שאין הכוונה כאן שאין צריכה אלא שעוצה שלא כדין, הלכך

לענין טהרות החששו שתעביר על דינה. וכן נראה מפרש"י שככל בדיקה היא בהכנסה לחורים וסדקים. גם בלאו הכי, אין הוכחה מכאן לענין בדיקה שצרכיה לעשות מן הדין ביום הפסק או בשבעה נקאים, כי אפשר לדקה בדיקה וזהיא משום מעלה, לא הצורך בה חורים וסדקם. וכל שכן אותה בדיקה שעושה להפסיק מטומאה, ש כדי לעלות מהזקת טומאה לטהרה צריכה בדיקה שיוצאת בה מכל ספק (עמ"ר ראב"ד ורמב"ן, ע"ש).

הראב"ד בבעל' הנפש כתוב שמסתבר כסבירה ראשונה. וכן בב"י ובחות דעת (קפו, א) עפ"י הראב"ד, שבדיקה זו שהוא משום מעלה [לחרמ"ם אף בזמן שני טהרות וכדhalbן], אינה צריכה להיות בחורים וסדקם כלtherosות [עד מקום שהמשמש דש] אלא די בבית החיצון. אך כפי המובא ברמב"ן, הראב"ד עצמו מצד זה אמרו, וכן לדוק מפרש"י. וכן דעת תורה"ש (כאן ולහלן ז): וכן נקט הריטב"א בעיקר.

וכבר האoxic בדבר הנודע-ביודה (יו"ד קמא מו) והראה שלדעת רוב הראשונים די בבדיקה קינה אלא שבב"י הכריע להחמיר בבדיקה הפסק טהרה ושל יום ראשון משבעה נקיים (וע"ש שבת הלוי ח"י קמה). וע' אגרות משה (יו"ד ח"א עה) לענין בדיקה לאחר תשמש בג' פעמים ראשונות, שמצד הדין יש לנ��וט כחש"ך (קפו, א) שא"צ בדיקה אך מאחר שיש מחMRIים כהש"ע, מחראי להחמיר אך די בקינה ולהשתה העד על גופה מעט באופן שפניה למטה ואין להחמיר יותר (וע' גם בשבת הלוי ח"ז קכג).

— מבואר שבדיקה שלאחר תשמש נעשית בחורים ובסדקם ולכך מועילה לטהרות. ומוכח שאין אישור בדבר משום השחתת ורע, אם משום שהורע הרואי להרין כבר נכנס לגופה לפנים ממוקם כניסה עד הבדיקה, וההורע הנפלט כבר אינו ראוי להרין, או מטעם אחר (עפ"י אגרות משה יו"ד ח"א עה. וע' גם בהגות מים חיים להלן י"ג).

"דרך בנות ישראל ממשמות בשני עדים...". דעת הראב"ד (איס"ב ד, ט) ושאר פוסקים, שдин זה אמר רק בזמן שיש טהרות, שמתוך שהצריכה בדיקה לטהרות צריכה גם לבעליה, אבל בשניתה בודקת לטהרות כגון בזמן זהה, אינה צריכה בדיקה לבעליה. ודעת הרמב"ם והרא"ש אינה כן, אלא אף לבעליה צריכה בדיקה קודם תשמש ולאחריו, כל שאין לה ווסת קבוע (ע"ש בפוסקים ז"ד קפו, ב).

"חאי Mai, Ai אמרת בשלמא חד לפני תשמש וחד לאחר תשמש – איצטראיך, סד"א מתו"ר שהמהומה לבייתה לא בדקה שפיר, קמ"ל הרי זו כפקידה, אלא Ai אמרת אידי ואידי לאחר תשמש פשיטה?!. לא תרצו קמ"ל שגד בדיקה بعد שלו מועילה – משמע פשוט בגמורא שאין בדיקה זו מועילה לטהרות, שהרי אינה בחורים ובסדקם, וגם אין ודאות שמדובר שלה יראה על בשרו [וכדרך שתכו הפסיקים (משעריו דורא) שבדיקת אצבע אינה כלום. וע"ע בעורך לנר, פני אוריה ומני נדה].

"תני ומשמשת". איינו מגיה המשנה אלא מפרשה כאילו כתוב 'ומישמשת', כאשר המשמש בעדים כפי תקנת הכלמים (עפ"י הריטב"א. וכיו"ב כתוב הריטב"א ועוד ראשונים בכמה מקומות. ע' במצוין ביסוף דעת ב"מ מה:).

(ע"ב) 'הא קמ"ל טעמא דדייה שעטה, הא מעת לעת מטה גמי מטמייא. מסיע ליה לזעירי דאמר זעירי מעת לעת שבגדה עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים'. פירוש, מכך שנתקטה המשנה יושבת במטה' משמע שיש כאן חידוש דין מיוחד בדין המיטה, והיינו שמטמאת טומאת משכב לטמא

אדם לטמא בגדים, שאילו הכוונה הייתה לטומאה מגע בלבד, אין צורך לומר מיטה אלא טהרות או נגיעה כלים בלבד (עפ"י רמב"ן ושם"ר).

והתום' שנשארו בתימה, נראה שקשה לobs מןן שטטמתה אדם לטמא בגדים ממשכבה, שלאvr שמיינו מטה, לומר שנטטמתה המטה משום שהוא עפ"י שלא נגעה בה (ע' להלן נד:), כמו שאמרו להלן ג. אי ממתניתא הו"א או אדם או בגדים.

דף 1

זורבא... לעולם שמייע ליה מתניתא, ואי ממתניתא הוּא אמינה או אדם או בגדים, אבל אדם ובגדים לא, משום הכל קאמר ק"ז. אף על פי שמתניתא דאביי שומעים אנו שטטמא אדם ובגדים, שהרי שננו' משכבה ומושבה מגעה' ועל כרחך לפרש במגע עצמה, שהרי מגעה אינו מטמא אדם ומשכבה מטמא – עפ"י'כ לאו כולי' עלמא שמייע לחו' ברירתא זו ובאו רבא להשמיינו הדין עפ"י שהוא מוכח מהבריתא (וע' חכמת בצלאל).

הרואה דם מטמא מעת לעת... הרואה כתם מטמא לمفרע. יש לדקדק שבכתם מטמא האשה למפרע אף ביותר מכדי מעת לעת, עד שעת כיבוס הבגד (כמו שכותב רשות) או עד שעת פקידה (רמב"ם הל' מטמא' משכב ומושב ג, ז וככפו משנה).

וחטuum שחמיior יותר מדם, מפני שלא ידענו מותי בא הכתם, משא"כ בראיות דם אין מסתבר שכותלי בית והרhom העמידו והרבba (ע"ש בכס"מ בשם מהר"י קורוקס. וע"ז בMOVEDא לעיל ה. וצ"ע מדברי הרמב"ם בהל' איסורי ביאת ט, ג, שכותב גבי כתם כ"ד שעות. עפ"י סדרי טורה קצ, עד ד"ה גם. וכן תמה על הרמב"ם בלקוטי הלכות).

'אינה מקולקלת למנינה... ואינה מונה אלא משעה שראתה'. ולא גורו חכמים לעניין זה שמא יצא הדם מאטמול – כדי שלא יהיה לבו נוקפו אם יראה שהוא שאנן מקולקלים מנינה בשל חשש טומאה מאטמול (עפ"י סדרי טורה קצא סק"ב).

הרואה כתם מטמא לمفרע... ומטמא את בועלה. להלן (טו). נחלקו אמוראים אם מטמא האשה למפרע אפילו לחכמים, ורבי מאיר הדיא שמחמיר בכתמים יותר מבדים, או הכוונה שטטמא בועלה מכאן ולהבא [עפ"י] שמקולקלת למנינה, שכך רואו חכמים לגוזר לעניין זה ולא להוה, ואין להשות גורות חכמים ול'ג'. עפ"י סדרי טורה קצ עד].

(ע"ב) 'איlimא לאחר שנזכר דאין הלכה כר"א אלא כרבנן, בשעת הדחק היכי עבד כותיה? אלא (לאו) שלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמיון שנזכר דלאו ייחיד פליג' עלייה אלא רביהם פליגי עלייה אמר כדי הוא ר"א לסמיך עלייו בשעת הדחק. כתוב הרשב"א (בתשובה רגנ., והובא בפסקים) שבאיסור דרבנן ניתן בשעת הדחק [זהינו במקומות הפסד מרובה, כמו שאמרו להלן ט: מי שעה"ד שני בצורת וכפרשי" כאן. ולפירוש התוט' אפילו ללא הפסד מרובה – כ"ב באגרות משה אה"ע ח"א מג] לפסוק כייחיד נגד הרבנים להקל. ודעת הט"ז להקל אף בעניין דאויתא (עש"ר י"ד רמב; ט"ז רצגד, ובנקודות הכספי. וכבר נחלקו בדבר ראשונים – ע' אור ורועל ח"ב סוכה ש; ש"ת רשב"ש תקיא).

ע"ע אגרות משה או"ח ח"א נא, וח"ב יה (וח"ה כד, ובי"ד ח"א מג, זה ח"ג כו ובהא"ע ח"א מג וזה לד'; שבת הלוי ח"ב סוס"י קצז וח"ה רмаг; מצפה איתין שבת סד: (אבנ"ז י"ד פא; שוי"ת מענה אליו סוס"י לב), ובMOVEDא ביסוף דעת ברכות כב.

ג. ספק טומאה בדבר שאין בו דעת לישאל בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד – טהור (ספק טומאה ברשות היחיד טמא משום שלמדנו מוסטה, וזה אינו דומה לסתה (רש"י). ובגמרא בסוטה (כט) הביאו דרשה נוספת, לומר שהכל תלוי בדעת נוגע ולא בדעת מגיע). כגון בספק מה שבורה ומטלית מהויה הג"ל (רש"י), וכגן במקורה דלהלן.

ספק טומאה דרבנן; יש אמורים על פי משמעות הגמרא שטהור אפילו ברשות היחיד (כן כתוב בלקוטי הלכות. וזה רק לפירושי כי שדייק בתוס', וכ"פ הרשב"א, שאפילו יש בו דעת לישאל טהור בטומאה דרבנן [אלא שהגבילו זאת דוקא בכגן בגין כדי פרושים לאוכלי תרומה שנחשבים כתמים מעלה דרבנן, אבל בגין עם הארץ אין להקל שהרי שורפים על מגען את התרומה], אך לפרש התוס' והריטב"א אין ראייה מהגמרא. וגם לפירושי היה מקום לדון שדווקא בככר הקלו משום שאין להזויק טומאה מקום למקום, אך הרשב"א כתב שלמסקנא אין שייכת כאן סברא זו.

וע' במשנה טהרות דט ובר"ש שטומאת משקין לטמא אחרים שהוא מדרבן ספקה טהור). יש מי שכותב לחלק שאם יש לטומאה עיקר מהתורה, מחמירים בספק טומאה ברשות היחיד (עפ"י זכר יצחק ח"ב כו).

ד. ככר הנתן על גבי דף משופע (רבי אליעזר), וטומאה מונחת תחתיו, ולאחר מכן נמצא הכלר למיטה, באופן שאם נפל ונתגלגל אי אפשר שלא נגע בטומאה – טהור, שאנו אומר אדם טהור נכנס לשם ונטלה והנחתה, עד שייאמרו בריל לי שלא נכנס שם אדם. וטעם הדבר, מפני שאין להזויק בנפילה למקום אחר אלא תולים בהנחת אדם בר דעת. ואפילו ברשות היחיד טהור, כדי דבר שאין בו דעת לישאל טהור, כי מדובר בטומאה קלה דרבנן.

א. האפשרות השנייה באה לומר שגם אם נסבור שאין לתלות באדם טהור לפי שהנפילה קרובה לוודאי, אעפ"כ טהור בטומאה דרבנן [אבל בטומאה دائורית – טמא]. ומדובר רשי' יש לזכור שה'אבית אימא' בא להוציא שאפילו בדבר שיש בו דעת לישאל טהור בטומאה דרבנן אף ברה"י (תז"ה ואיבעית).

ב. יש סוברים שבכגן זה בכליים גוזר חכמים לטמאותם, ורק בכליים לא גוזר [אם משום שאין להם טהרה במקורה, או מטעמים אחרים. עות' רמב"ן וועד]. ויש אמורים שבכל מקרה אפילו בכליים יש לחוש, ורק כאן אנו תולמים שאדם טהור הסירה בכונה כדי שלая טיפול ותיטמא (תוס' בתרוץ ראשוני, וכמה ראשונים דוח סברא זו). ויש מי שהעמיד בבית חבר שכל בני הבית בחזקת טהרה, ואין חוששים לאדם מבוזץ שבא ונטלה.

דף ד – ה

ו. האם הנשים דלהלן מטמאות למפרע בראשית דם או כתם?

א. אשה שיש לה וסת.

ב. נשים המסולקות מדמיים; בתולה שלא ראתה דם, מעוברת, מניקת וקנתה.

א. לדברי רבי דוסא, אשה שיש לה וסת וראיתה דם – דינה שעטה. וחכמים חולקים. למסקנא פרשו מחלוקתם כשהראתה בשעת וסתה, אבל שלא בשעת וסתה מודה רבי דוסא שטומאה למפרע (לדברי הלל ולהחכמים דמתניתין). והעמידו סתום משנתנו כרבי דוסא.

- א. הلقה כרבי דוסא (רמב"ם, וכ"מ בתום טו רע"א – וכפי סתם מתניתית). ואם לא בדקה עצמה בשעת סתה ובדקה לאחר מכן ומזכה דם, הריהי בחזקת טמאה משעת וסתה [ואף לחולין. עפ"י חזק שלמה], וזהי טומאת וסתות האמורה בכל מקום (רמב"ם הל' מטמא משכב ומושב ג.ה. ואם ראתה בתוך 'מעט לעת' משעת וסתה – בספר לקוטי הלכות צדד לוחר שטמאה למפרע מעט לעת, שהרי אמרו בגמ' 'מעט לעת'. ולכודרה יש לדוחות ולומר שהגמרא מדברת רק כשבדקה בשעת וסתה ולא מצאה ולאחר 'מעט לעת' מזא בדקה ומזכה טמא, שטמאה למפרע מעל"ע. וכן נראה מדברי הגראע"א להלן טז. שנקט כן בפשיות שאינה מטמאה למפרע מקודם לשעת וסתה].
- ישנן דעתות שהלכה כתכימים, שאף הרואה בשעת וסתה מטמאה למפרע (דעה זו הובאה בספר האשכול הל' נדה לב וכחודי רשב"ץ).
- ב. גם באורה ראייה עצמה שקיבുעת בה וסת, לדברי רבי דוסא דיה שעטה (כן משמע לאורה מהסוגיא להלן ט.).
- ג. אשה שאין לה וסת קבוע ביום מסוים אבל מוחזקת היא בכך שאינה מקדימה לראות לפני יום מסוים, אף אם נדונה לענין הימים הקודמים כאשה שיש לה וסת, כשתראה דם בשעת וסתה חוששת למפרע (עפ"י תרומות הדשן רמו – כן והוכחה מהסוגיא דלהלן ט. ועי' אבני נזר י"ד רכט; אג"מ י"ד ח"ב עב, ד.).

כתמה טמא למפרע, כמו אילו הייתה רואה דם שלא בשעת וסתה.

- א. בתוס' מבואר הטעם ממשום שגורו בכתם שעט וסתה אותו שלא בשעת וסתה, עפ"י שבראיית דם לא גוזרו. (צ"ע מאין פשוט לתום' שגורו על כתם בשעת וסתה שיטמא למפרע, הלא מסבירה ודי יש לתלות בסת, ולא גרע מעברה בשוק של טבחים. ומה שאמרו בגמara שחולק כתם מראיה, היינו שטמא למפרע אפילו ביזיר מעט לעת, וכמשמעות דברי הרמב"ם שבסמן. וrama יש לדוחוק שכנות התוס' רק בכתם יבש שודאי היה שם מקודם לוסתה).
- ב. הרמב"ם כתוב (מטמא משכב ומושב ג, ז) שהרואה כתם טמא למפרע משעת פקייה. ומשמע אפילו יותר מעט לעת (כס"מ שם. והביא לפרש הטעם מפני שהמוצאת כתם אינה יודעת מתי יצא הדם מגופה), ולפלא שבסמוך אחר (איס"ב ט, ג) מפורש ברמב"ם עד כ"ד שעות (סדרי טהרה קצ, עד ד"ה גם; ל��וטי הלכות).

- ב. לדברי רבי אליעזר, ארבע נשים דיין שעטן; בתולה (שעדין לא ראתה דם), מעוברת, מניקה, ווקינה. כתמן; לדברי רבי מאיר – טמא למפרע. ולדברי רבי חנינא בן אנטיגנוס כתמן כראיתן. (וכן הلقה. רמב"ם הל' מטמא משכב ומושב ג, ח). כתם תינוקת שלא הגיע זמנה לראות – אין טמא כלל (רבי חנינא בן אנטיגנוס). אפילו סדרנים שלה מלוכלכין בדם, אין חושים לה. ופרשיו: עד שהגיעו ימי הנעורים (ע' פרטנים נוספים להלן ט-ט').
- א. הגיעה לימי הנעורים, פרש": שהביאה שתי שערות או בת י"ב שנה אעפ"י שלא הביאה שערות. וכ"כ הריטב"א, שכשיש לה שנים אעפ"י שאין סימנים הגיע ומנה לראות (ובשורת משיב דבר ח"ה כת הביא סימוכין לשיטה זו). ואילו הרשב"א (בתורת הבית) סובר שאין די בשנים שלא סימנים. ועי' גם בירושלמי ה"ו ובמפרשים. וכן מורה פשוט לשון הרמב"ם (איס"ב ט,ה, אישות ב, א). וכן נפסק בשו"ע (קצ, ב), שאם הביאה סימנים קודם י"ב שנה או הגיעה ל"ב ולא הביאה סימנים – לא גورو על כתמייה, מלבד אם ראתה שלש פעמים דם. ועי' סדרי טהרה שם סק"ח).

ב. דעת הש"ך (קץ סק"ג) שלא גורו על כהן בתינוקת אפילו נמצא על גופה. וכמה אחרים חולקים

(ע' שוחות רעך"א פא; שבת הלוי ח"ה קט).

ג. כתוב רשל' שבזמן זהה נוהגים לחוש לכתמים בכל אשה שיש לה בעל, אפילו היא קטנה. ואין להקל מן המנהג. וכן הסכימו הב"ח והט"ר. ואילו הש"ך [עפ"י הטור והשו"ע] חולק. והסכימו אחרים שהמנגה ללחמיר (רב פעלים ח"א י"ד לג).

דף ה

ג. האם הבדיקות הסמוכות לתשmiss מועילות לטהר למפרע?

אמר רב יודזה אמר שמואל: עד שבזוקת את עצמה לפני תשmiss – אין ממעט מטמא לmprע כפקידה. מה טעם? אמר רב קטינה: מתוך שהומוה לביתה, בכך אינה מכננת לחורים ולסדים. אבל עד שלאחר תשmiss – מועיל כפקידה. [יאין אומרים שמא תראה טפת דם כחרדל ותחפנה שכבת ו clue].

ה. טמאה לmprע שבנדה, האם מטמאת את הכלים דלהלן?

א. כלים שישבה עליהם.

ב. טומאת משכב ומושב, לטמא אדם לטמא בגדים.

ג. כלי חרס המוקף צמיד פתיל שהוסט על ידה.

א. הנדה מטמאת לmprע (להלול ולהחכים) כלים שישבה עליהם. ואף על פי שספק טמאה בדבר שאין בו דעת לישאל טהור, אך הווא והטמא באה על ידי אדם הרוי וזה דבר שיש בו דעת לישאל, לדברי רבינו יוחנן. [ולולא דברי ריו"ח אין המתה טמאה אלא בכגן שחברותיה נושאות אותה על המתה]. ויש נפקותא בשיטה שאין בה דעת לישאל, שאינה מטמא המתה שעל גבי קרקע אלא מטה שחברותיה נושאות אותה (עפ"י משנה למלך הל' מטמא משכב ומושב ג,ד).

ב. אמר זעירי: 'מעט לעת' שבנדה עשו משכב ומושב לטמא אדם בגדים [וכל שכן אדם הנוגע בה טמא ומטמא בגדים שעליין].

רש"י פרש 'לטמא אדם לטמא בגדים' – הבגדים שלבושים בהם עפ"י שאינם נוגעים במשכב. וליה הסכימים הריטב"א. ואילו שאר ראשונים כתבו (עפ"י משנת זבין הא, ותו"כ מצורע ד) שמטמא כל כלי שטרף במגעו ולא דוקא בגדים שלבושים. אך דוקא כלים שנגע בהם באותה שעה שנגע במשכב, אבל כלים שנגע ובדים שלבש אחריו כן – טהורם.

ג. כלי חרס המוקף צמיד פתיל שהוסט על ידה בזוק' מעט לעת' שלפני ראייתה – טמא, כדי הסת הנדה והוב.

רש"י במסכת שבת (פ"ד: ד"ה מי) כתוב שכלי חרס המוקף צמיד פתיל אינו מיטמא בהיסט הוב. ושאר הראשונים השיגו (תוס' וש"ר שם; ספר היישר רשא; שיטמ"ק ב"ק כה: תורי"ד כא). ויש שמחלקים בין הכלים עצמו שטהור בהיסט [כיוון שאינו בא לכלל מגע], ובין מה שבתוכו [שנחשב 'בא לכלל מגע'] (כן הביא הרמב"ן שבת שם מיש אומרים' ודחה. וע"ע במאיר שם; ספר היישר (חדושים) קספ).

עוד בדיון טומאת היסט לכלי חרס המוקף צמיד פתיל – ע' באגדות הגרי"ד הלוי עט' רענ.

- ט. מה דין ספקות הטומאה במרקם דלהלן?
- א. טומאה הבאה ע"י אדם, ספק אם נגעה בכלל המונח על גבי קרקע, ספק לא נגעה.
- ב. kali הנישא בידי אדם, ספק אם נגע בטומאה אם לאו.
- ג. היה מתעטף בטליתו וטוהרתו או טומאות בצדו, ספק נגע ספק לא נגע.
- א. כאמור, לדברי רבי יוחנן ספק טומאה הבאה בידי אדם (בר דעת) טמא אפילו בכלל מונח על גבי קרקע כמו שיש בו דעת לישאל [אעפ"י שהאדם לא היה עסוק באותו kali, כגון נדה היושבת על המיטה או כגן נושא שרץ בידו ספק נגע בכלל המונח ע"ג קרקע ספק לא נגע].
- א. מתוך דבריו התוס' כפי פירוש מהר"ם, יש לשמע שבעכון זה בספק ספקה טהור, ואין דומה לשאר ספק טומאה שברשות היחיד שטמא אפילו בריבוי ספקות. ואולם ברמב"ן מבואר שגם בספק ספקא טמא (וע' גם במדרש"א. ע"ע בשערוי הגדר"ש שמואלביץ פחדום).
- ב. יש אומרים שטומאה הבאה ע"י אדם ולא נודעה לו, אינה נחשבת כבאה בידי אדם (עפ"י כסוף משנה הל' אבות הטומאות יז, א – בדעת הרמב"ם). ויש חולקים (הרaab"ד שם. ובמרכיב המשנה הקשה על הכת"מ ופייש דעת הרמב"ם בטעם אחר).
- ב. kali הנישא בידי אדם, ספק נגע בטומאה ונטמא ספק לא נגע – משמע בוגרואה שחררי זה כספק בדבר שיש בו דעת לישאל שברשות היחיד טמא.
- התוס' הקשו ממקום אחר ותרצו שדווקא כאן מושם שהמטמא עצמו – הנדה – יש בו דעת נאבל אם הכלוי המסתופק לא נישא ע"י אדם, אעפ"י שהמטמא יש בו דעת לישאל – טהור, כאמור בסוטה כת שהולכים אחר הנוגע ולא אחר המגניע), או מושם שהאדם הנושא גם כן נטמא מספק, אבל באופן שהנושא לא נטמא והמטמא הוא kali שאין בו דעת – טהור [מלבד בטומאה הבאה ע"י אדם שטמא לרבי יוחנן בן"ל].
- ג. היה מתעטף בטליתו וטוהרתו וטומאות בצדו או למעלה מראו, ספק נגע ספק לא נגע – טהור. והיינו ברשות הרבנים אבל ברשות היחיד טמא (כן שנה ר' הושעיה. וכן פרשו אליכא לרבי יוחנן שהחשייב כגן וזה דבר שיש בו דעת לישאל, לפי שבא ע"י אדם). ואם אי אפשר שא"כ נגע (כלומר קרוב לוודאי. תוס) – טמא. רשב"ג אומר: אומרים לו שנה (לבדוק אם נגע אם לאו) ושונה. אמרו לו: אין שונים בטוהרות.
- א. מפשט לשון רשי' משמע שלחכמים אין שונים בין לקולא בין לחומרא. ואילו שאר הראשונים הביאו מסוגיא להלן שללחמידר שונאים [וכן הילכה. ואף רשי' אינו חילק על כך לדינה – עיריטב"א ועוד]. ופרשו שלשלב"ג מועליה בדיקה אפילו באופן שקרוב לוודאי שנגע, אם עתה לא ישנה ולא יגע – טהור. ועל כך נחילק חכמים.
- ב. כאמור מדברי התוס' שככל שמדובר לוודאי כגן אכן שקרוב שנגע, אפילו ברשות הרבנים טמא. וע' בתורה"ש שבמקום שקרוב לטומאה יותר מלטהרה מטמאים אפילו ברשות הרבנים.

דף ו'

- ו. טומאה למפרע שבנדת, מה דין לעניין הדיניהם דלהלן?
- א. מנין ימי נידות וזיבות.
- ב. טומאת בועלה.
- ג. תרומה וקדושים שנגעה בהם; אכילתם ושריפתם.
- ד. חולין שנעשו על טהרת הקדש או התרומה.